تحلیل روز

صابر گل عنبری
international@khorasannews.com

بازی طالبان با برگه روسیه!

به دنبال تصمیم دونالد ترامپ برای لغو مذاکرات صلح با طالبان و دیدار با سران آن و رئیس جمهور افغانستان در کمپ دیوید، هیئتی از طالبان به مسکو رفته و با نماینده ویژه پوتین در امور افغانستان دیدار و گفت‌وگو کرده است. دیروز هم سخنگوی وزارت خارجه روسیه به این سفر اشاره کرد اما تاریخ آن را ذکر نکرد ولی با توجه به اظهارنظرهای مقامات طالبان در روزهای گذشته، احتمالا همین جمعه گذشته انجام شده است. با وجود این که مذاکرات طالبان و روسیه چیز جدیدی نیست و در یکی دو سال اخیر هم انجام شده است اما به نظر می‌رسد که انجام سفر هیئت طالبان درست پس از تصمیم ترامپ تلاشی از جانب طالبان برای بازی با برگه روسیه به منظور فشار بر آمریکاست. اما این بازی به این معنا نیست که طالبان در صرافت جایگزینی روسیه به جای آمریکاست؛ به این دلیل که آمریکا با توجه به ثقل سیاسی و نظامی پررنگش در معادلات داخلی افغانستان طرف اصلی بحران این کشور است و مسکو اساسا ظرفیت کافی برای حل این بحران را ندارد؛ نه حضور نظامی در این کشور و نه مانند آمریکا آن قدرت تاثیرگذاری را بر دولت افغانستان دارد. با وجود این تقویت روابط میان طالبان و مسکو می‌تواند برای آمریکا دردسرساز باشد و از این جهت این گروه تلاش می‌کند تا از طریق اظهار برگه روابط خارجی خود به واشنگتن برای تجدیدنظر در تصمیم خود فشار بیاورد تا مذاکرات صلح میان دو طرف از سر گرفته شود. در این زمینه، منابعی هم از سفر احتمالی هیئتی از طالبان به چین و ایران و کشورهای دیگری سخن گفته‌اند. واقعیت این است که طالبان این مذاکرات و نتایج آن تا امروز را به نفع خود می‌داند؛ به گونه‌ای که هم سلطه آن بر مناطق وسیعی در افغانستان به نوعی به رسمیت شناخته شده و اساسا مورد مذاکره قرار نگرفته است و هم صرفا در مقابل توقف حملات به نیروهای آمریکایی و هم پیمانان آن قرار براین شده است که این نیروها به تدریج از افغانستان خارج شوند؛ چیزی که در صورت تحقق آن می‌تواند موازنه قدرت را در داخل به نفع این گروه برهم بزند. طالبان در سال‌های اخیر واقع‌بین‌تر شده و دیگر همچون گذشته به مسائل سیاه و سفید نمی‌نگرد و در واقع این بازی‌های سیاسی، مذاکرات با آمریکا و توسعه مناسبات خارجی هم برایند این تحول است.

نمای روز

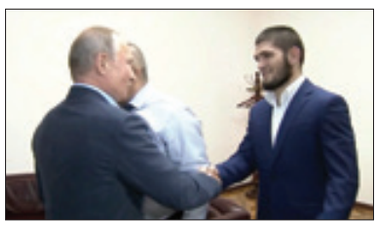

حبیب در آغوش پوتین

رئیس جمهور روسیه به پایتخت داغستان رفت تا با مبارزی که چند روز پیش، پشت حریف آمریکایی را مقابل چشم تماشاچیان و گزارشگران به خاک مالید، دیدار کند. مبارزه UFC 242 هفتم سپتامبر در ابوظبی برگزار شد و حبیب نور محمدوف، داستین پویریر را شکست داد و عنوان قهرمانی سبک‌وزن‌ها را به نام خود کرد. در تصاویر منتشر شده، پوتین در حالی که حبیب را در آغوش گرفته، لبخند رضایتی بر لب دارد. مبارزات حبیب آمیزه‌ای از ضربات مشت، فنون کشتی و جودو است. او در ورزش‌های سامبو، کشتی آزاد، جودو و کیک‌بوکسینگ مهارت دارد و در رشته سامبو دو بار قهرمان جهان شده است.

چهره روز

دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا، مرگ «حمزه بن لادن» فرزند اسامه بن لادن (بنیان گذار القاعده) را تأیید کرد. حمزه که حدود ۳۰ سال داشت، در یک عملیات به رهبری آمریکا در مرز پاکستان و افغانستان کشته شده است. سال‌ها از حمزه بن لادن به عنوان فرزند مورد علاقه و جانشین احتمالی بنیان گذار القاعده یاد می‌شد. او بارها بر دنبال کردن راه پدر خود تأکید و آمریکا را تهدید کرده بود. کشته شدن حمزه بن لادن نه تنها القاعده را از داشتن عضوی موثر و ارتباط نمادین با پدرش محروم می‌کند بلکه اقدامات عملیاتی مهم این گروه را نیز تضعیف می‌سازد. حمزه بن لادن مسئول برنامه‌ریزی و همکاری با گروه‌های مختلف تروریستی بود.

دومین انتخابات ریاست جمهوری تونس پس از سرنگونی بن علی برگزار شد

مشق دموکراسی در قلب آشوب

مهد انقلاب‌های عربی در مسیر توسعه سیاسی خود با آزمون دموکراسی دیگری روبه‌رو بود که پیام‌ها و پیامدهای آن فراتر از جغرافیای ۱۶۰ هزار و ۶۱۰ کیلومتری این سرزمین عربی در شمال آفریقاست. دیروز یازدهمین انتخابات ریاست جمهوری تونس از زمان استقلال آن در سال ۱۹۵۶ و دومین انتخابات از زمان انقلاب دسامبر ۲۰۱۰ برگزار شد و دو هفته بعد نیز انتخابات پارلمانی برگزار می‌شود. در انتخابات دیروز ۲۶ نامزد با هم رقابت کردند که نیمی نماینده احزاب و نیمی دیگر مستقل هستند. نتایج اولیه انتخابات روز ۱۷ سپتامبر (۲۶ شهریور) اعلام خواهد شد. حدود هفت میلیون تونسی از جمعیت نزدیک به ۱۲ میلیونی آن حق شرکت در این انتخابات را داشتند و غالب دغدغه‌های رای‌دهندگان اقتصاد، مبارزه با فساد اقتصادی و روابط با فرانسه است و واقعا پیش‌بینی نتایج این دور انتخابات بسیار دشوار است اما انتخابات به دور دوم کشیده خواهد شد. در میان ۲۶ نامزد هم پنج نامزد شانس بیشتری دارند که به احتمال زیاد دو نفر از آن‌ها به دور دوم خواهند رفت. این پنج نفر عبارتند از: عبدالکریم زبیدی (مورد حمایت حزب ندای تونس)، نبیل قروی (حزب قلب تونس)، عبدالفتاح مورو (حزب النهضه)، قیس سعید (مستقل)، یوسف شاهد (نخست‌وزیر کنونی و رئیس حزب تحیا تونس). در این دوره، با وجود این که حزب النهضه برای اولین بار در انتخابات ریاست جمهوری شرکت کرده اما دوگانه اسلام‌گرا و سکولار و مسائل هویتی فکری پررنگ نیست و این در خطابه‌ها و مناظرات انتخاباتی نامزدها که به سبکی غربی هم برگزار شده، مشهود است و در چینش رقابت‌های انتخاباتی و تعدد نامزدها از جریان‌ها و مشارب مختلف سیاسی نیز نمود دارد. غیر از مورو که نامزد رسمی النهضه است، چهره‌های نزدیک به این جنبش هم در این کارزار شرکت دارند، از جمله حمادی جبالی که از نخست‌وزیران سابق و رهبران این جنبش بوده و به عنوان نامزد مستقل شرکت کرده است. در دیگر جریان‌های فکری و سیاسی نیز وضع چنین است. درواقع همین تعدد نامزدها از طیف‌های مختلف پیش‌بینی نتایج را بسیار سخت کرده است. عمده‌ترین دلیل کم‌رنگ شدن دوگانه اسلام‌گرا و سکولار حرکت خوب این کشور در مسیر توسعه‌یافتگی سیاسی و موفقیت گفتمان و عملکرد النهضه در نوعی اعتمادسازی متقابل در طول سالیان گذشته است. حزب النهضه در حالی در این دوره با معرفی یک نامزد وارد کارزار انتخابات ریاست جمهوری شده است که تجربه تلخ همتای اخوانی خود در مصر را پیش رو دارد، از این رو به نظر می‌رسد با یک اطمینان خاطر، گام در این مسیر نهاده و تقریبا مطمئن است که با توجه به وضعیت خاص تونس، امکان تکرار چنین تجربه‌ای در آن وجود ندارد. خود این حزب در طول سال‌های گذشته همواره یکی از شرکای حاضر در قدرت حاکمه بوده است. به هر حال باید دید نتیجه این مشق دموکراسی تونسی‌ها چه می‌شود.

طالبان: می‌توانیم ۱۰۰ سال دیگر با آمریکا بجنگیم ولی راه حل مذاکره است

یک بام و دو هوای هبت ا...

طالبان تمایل زیادی به صلح با آمریکا دارد تا حداقل بتواند برای خود مشروعیت اندکی در داخل افغانستان کسب کند. مشروعیتی که دولت افغانستان با آن مخالف است. شیر محمد استانکزی، مذاکره کننده ارشد طالبان در گفت‌وگو با راشاتودی درباره مذاکرات لغو شده طالبان با نمایندگان آمریکا می‌گوید که این گروه آماده شده تا «برای ۱۰۰ سال دیگر با این جنگ تحمیل شده، مبارزه کند» اما هیچ راه‌حلی برای این درگیری‌ها به جز مذاکرات و مسئله صلح وجود ندارد. روند یک ساله صلح در افغانستان از سوی دونالد ترامپ و درست چند روز پیش از آن که توافق رسمی امضا شود، متوقف شد. پیش‌نویس این توافق از سوی دو طرف مطرح شده بود. مذاکره کننده ارشد طالبان با اشاره به کشته شدن سرباز آمریکایی که به توقف مذاکرات انجامیده، می‌گوید: «اگر آن‌ها می‌توانند هزار تن از ما را بکشند، چرا ما یک یا دو نفر از آن‌ها را از پا در نیاوریم؟» به نظر می‌رسد که بام و دو هوای ملا هبت ا... آخوندزاده، سرکرده طالبان پایانی ندارد؛ مردم افغانستان را می‌کشند و از صلح سخن می‌گویند. سربازان آمریکایی را می‌کشند و در پی مذاکره با آن‌ها هستند. طالبان که حملاتش علیه مردم غیرنظامی افغانستان قطع نشده، دیروز در بیانیه‌ای از موافقت خود با از سرگیری فعالیت‌های این کمیته در افغانستان خبر داده است. فعالیت‌هایی که از فرودین متوقف شده بود.

■ چند تخم‌مرغ هم در سبد روسیه

پس از شکست گفت‌وگوهای صلح میان فرستاده ویژه آمریکا و نمایندگان طالبان در افغانستان، اینک برخی منابع از نزدیک شدن این گروه به روسیه خبر می‌دهند. این دیدار در حالی انجام شده که قرار بود هفته گذشته دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا در کمپ دیوید با رئیس جمهوری افغانستان و رهبران گروه طالبان دیدار و توافق آمریکا و طالبان را نهایی کند اما روز یک‌شنبه ترامپ از لغو این دیدار خبر داد. در حالی که طالبان چند تخم مرغ خود را در سبد روسیه گذاشته، ساکنان کاخ کرملین نیز بدشان نمی‌آید به عنوان بازیگر منطقه‌ای سهمی در آینده سیاسی افغانستان داشته باشند. مقامات طالبان اعلام کردند که هیئت مذاکره کننده شان به چین، ایران و جمهوری‌های آسیای میانه نیز سفر خواهد کرد.

■ کابل: طالبان به روسیه بروند یا چین، مذاکرات احیا نمی‌شود

اشرف غنی، رئیس جمهوری افغانستان در تازه‌ترین اظهارات تاکید کرده است که طی روزهای گذشته در درگیری‌های پراکنده در نقاط مختلف کشور ش دست کم هزار نفر از نیروهای طالبان کشته و نزدیک به دو هزار تن دیگر زخمی شده‌اند. همزمان، سخنگوی دولت افغانستان می‌گوید، سفرهای گروه طالبان به روسیه و چین تاثیری بر دولت مرکزی در کابل یا دولت آمریکا ندارد و دولت هم اکنون تمامی تلاش‌ها برای مذاکرات صلح با این گروه شبه‌نظامی را متوقف کرده‌است. سخنگوی دولت افغانستان تاکید کرده‌است که تا زمان انتخابات سراسری در این کشور، مذاکراتی با گروه طالبان صورت نخواهد گرفت و سپس دولت جدید درباره صلح تصمیم‌گیری خواهد کرد.

خبر متفاوت

بوریس «هالک» می‌شود

بوریس جانسون، نخست‌وزیر بریتانیا در گفت‌وگو با «میل آن ساندی» خود را به شخصیت کمیک «هالک» تشبیه کرد و گفت: «هالک هر چه خشمگین‌تر می‌شود، قوی‌تر می‌شود. هالک همیشه جان به در می‌برد؛ مهم نبود چقدر در بند باشد و همین موضوع درباره این کشور نیز صادق است، ما در سی و یکم اکتبر (۹ آبان) از اتحادیه اروپا خارج خواهیم شد». جانسون که امروز با ژان کلود یونکر، رئیس کمیسیون اروپا دیدار می‌کند، گفته راهی پیدا خواهد کرد تا رای اخیر پارلمان را دور بزند.

پیشخوان بین الملل

روزنامه یدیعوت آحارونوت با تیتر «۴۸ ساعت تا انتخابات چرا باید به من رای بدهید؟» دو سرمقاله اصلی این روزنامه به قلم نتانیاهو و گانتز. سرمقاله نتانیاهو با عنوان «تحولی تاریخی» و سرمقاله گانتز با عنوان «فرصتی نادر».

پس لرزه‌های حملات پهپادی انصارا... به «قلب صنعت نفت عربستان»

آتش آرامکو دامن امارات را هم می‌گیرد؟

کامیار- این که عملیات پهپادی اخیر ارتش یمن به پالایشگاه‌های عربستان سعودی، با توجه به بعد مسافت و عبور پهپادهای یمنی از رادارها و سامانه‌های دفاع موشکی ساخت آمریکا چگونه انجام شده و اتفاق افتاده، مسئله‌ای است که باید کارشناسان نظامی درباره آن به بیان نظرات بپردازند ولی درباره تبعات و پیامدهای این عملیات، می‌توان این عملیات را بسیار هوشمندانه و به موقع توصیف کرد که احتمال دارد پیامدهای آن حتی به تغییر در نظام سعودی و روی کار آمدن فردی غیر از بن سلمان، ولیعهد سعودی طماع و خودسر بینجامد.

■ «بقیق» و «خریص» چرا مهم‌اند؟

سعودی سال ۲۰۱۷ در راستای اجرای چشم‌انداز بلندپروازانه ۲۰۳۰ خود اعلام کرد که برای تغییر در ساختار درآمدهای اقتصادی این کشور قصد دارد، ۵ درصد از کل سهام آرامکو را که به ادعای ریاض بین ۲۰۰۰ تا ۵۰۰۰ میلیارد دلار ارزش دارد، به عنوان گام اولیه در بازارهای بورس عرضه کند. هدف از این تصمیم، نه ایجاد تغییر و تنوع در درآمدهای عربستان سعودی بلکه تأمین اعتبار و بودجه برای بلندپروازی‌های شاهزاده سعودی، به ویژه اجرای ابرپروژه «نئوم» در شمال عربستان سعودی و تبدیل این بخش از خاک این کشور به «دُبی عربستان سعودی» بود. عربستانی که طی سال‌های گذشته با کسری بودجه مواجه بوده و ورود این کشور به جنگ طولانی با یمن و تاراج اموال و درآمدهای آن از سوی ترامپ شیردوش، هزینه‌های زیادی را بر شاه سعودی و ولیعهد خام او تحمیل کرده است. با این حال، فروش سهام آرامکو طی سال‌های گذشته به دلایلی به تأخیر افتاد. برخی علت تأخیر در عرضه سهام بزرگ‌ترین شرکت نفتی عربستان سعودی را غیرممکن بودن آن و برخی نیز بی‌رغبتی سرمایه‌گذاران به خرید سهام این شرکت به دلیل نبود شفافیت و دخالت شاهزاده‌های متنفذ سعودی در فعالیت‌های آن به ویژه شخص محمد بن سلمان می‌دانند. برخی از ناظران، تغییر اخیر در ریاست وزارت انرژی و نفت عربستان سعودی و برکناری «خالدالفالح» از این وزارتخانه طی هفته گذشته را به اختلاف او با محمد بن سلمان در نحوه عرضه سهام آرامکو مرتبط دانستند؛ چرا که وزیر انرژی بر خلاف خواست ولیعهد سعودی عمل نمی‌کرد و آن گونه که باید به طی شدن روند عرضه سهام آرامکو سرعت نمی‌داد. محمد بن سلمان با برکناری خالدالفالح و تعیین «یاسر الریان» به عنوان وزیر انرژی سعودی که از افراد نزدیک به ولیعهد به شمار می‌رود، سعی دارد طرح مذکور را پیش ببرد و نفوذ خود بر بزرگ‌ترین منبع درآمد عربستان سعودی را افزایش دهد. اما حال با حمله پهپادی ارتش و کمیته‌های یمن، آن تعداد از سرمایه‌گذاران خارجی که راغب به مشارکت در خرید سهام اولیه آرامکوی سعودی (۵ درصد) بودند، برای ورود به این قضیه تردید دارند؛ چرا که فعالیت شرکت آرامکو در عربستان سعودی مرهون ثبات در سیاست‌های این کشور متخاصم و توقف حملات مشروع پهپادی و موشکی به تأسیسات حیاتی و مهم سعودی است و بدون توقف این حملات بعید است کسی بخواهد در کشوری سرمایه‌گذاری کند که سرتاسر آن، در تیررس پهپادها و موشک‌های کروز یمنی است و هر آن احتمال دارد سرمایه‌های آن‌ها دود شود آن گونه که در بقیق و خریص اتفاق افتاد. مقامات دولت یمن (دولت نجات ملی مستقر در صنعا) با علم به این موضوع، از بین ۲۰۰ هدف از اهداف بانکی خود برای حمله و ضربه زدن به ریاض، دست روی پالایشگاه‌های نفتی بقیق و خریص گذاشتند تا به سرمایه‌گذارانی که سودای کسب سود در عربستان سعودی را دارند، این نکته را تفهیم کنند که این کشور امن نیست و بهتر است سرمایه خود را در جایی دیگر به کار بگیرند. البته ترس از توقف سرمایه‌گذاری دامن امارات را هم گرفته است. وزیر مشاور امور خارجه امارات حمله پهپادی انصارا... به تاسیسات نفتی آرامکو را چالشی راهبردی توصیف و بر لزوم هماهنگ سازی تلاش‌ها برای مقابله با آن تاکید کرد. انور قرقاش در توئیتر نوشت: «حمله به پالایشگاه‌های آرامکو دامنگیر همه ما می‌شود. این حمله به چالش راهبردی پیش روی منطقه و لزوم هماهنگ سازی تلاش‌ها برای مقابله با آن اشاره دارد. امارات به ماهیت چالش‌های خطرناک و مشترک زودپی برد و در نهایت مسئولیت پذیری موضع خود را در خصوص ریاض برگزید. مسیر و سرنوشت ما یکی است». جالب این جاست که «سی ان ان» هم گزارشی مشابه نیویورک تایمز منتشر کرده و مدعی شده است که این حملات نه از یمن بلکه از عراق انجام گرفته است. اگر چه دولت عراق این ادعا را رد کرده است اما تنها دلیلی که سی ان ان برای «اثبات» این ادعا ارائه کرده، این است که این حمله از لحاظ میزان خسارات، بی‌سابقه بوده است!